

Приручник за планирање и писање индивидуалног образовног плана

ИНКЛУЗИЈА

ДА ШКОЛА БУДЕ ЦЕЛА

Основна школа „Јеврем Обреновић“, Шабац

ОБРАЗОВАЊЕ

КВАЛИТЕТНО ОБРАЗОВАЊЕ ЗА СВАКО ДЕТЕ

**„Не морате бити најбољи, довољно је да будете најбољи
што можете...”**

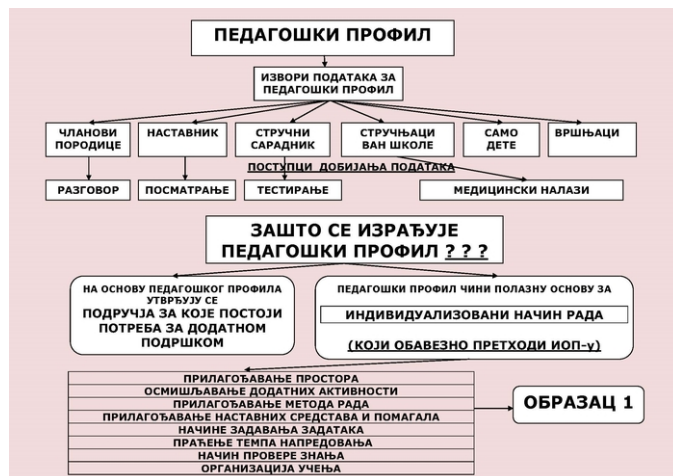
Душко Радовић

Садржај:

- Увод
- Ко има право на ИОП
- Врсте ИОП-а
- Планирање и писање ИОП-а
- Примена и праћење ИОП-а
- Вредновање и измена ИОП-а

Шематски приказ ИОП-а

Увод

Индивидуални образовни план (ИОП) је основни инструмент и документ којим се регулише и обезбеђује прилагођавање школе и наставе образовним потребама деце и ученика који (из било ког разлога) нису могли да се уклопе у постојећи васпитно-образовни процес или школски програм. У ужем смислу значења, ИОП представља писани документ установе, који дефинише и садржи све компоненте које су потребне за квалитетно образовање конкретног детета или ученика, а то су:

- лични подаци и педагошки профил детета/ученика
- процена потреба за подршком (врсте/мере и сврха подршки)
- план активности са дефинисаним областима, циљевима/исходима, корацима и њиховим трајањем и учесталошћу, као и начином процене постигнућа
- сагласност родитеља/старатеља на ИОП.

Крајњи циљ ИОП-а јесте постизање оптималних образовно-васпитних постигнућа детета/ученика и његово оспособљавање за квалитетан и самосталан живот у заједници.

ИОП у установи доноси педагошки колегијум на предлог стручног тима за инклузивно образовање (СТИО), односно тима за пружање додатне подршке детету/ученику (ИОП тим). Родитељ, односно старатељ учествује у изради ИОП-а и даје сагласност за спровођење ИОП-а. У првој години уписа у установу, ИОП се доноси и вреднује тромесечно, а у свим наредним годинама на крају или почетку сваког полугодишта или радне године. Наставник и васпитач при планирању свог рада у одељењу, односно групи усклађује свој план са ИОП-ом детета/ученика. Спровођење ИОП-а прати просветни саветник (према ЗОСОВ-у, члан 77).

Примена инклузивног образовања на нивоу установе захтева успостављање физичких, организационих, професионалних и процедуралних претпоставки за увођење и успешну примену индивидуализације и ИОП-а.

Ко има право на ИОП

Према члану 2 ИОП правилника, право на ИОП има дете и ученик који има потребу за додатном подршком у образовању и васпитању због тешкоћа у приступању, укључивању, учествовању или напредовању у васпитно-образовном или образовно-васпитном раду, ако те тешкоће утичу на остваривање општих исхода образовања и васпитања, а нарочито ако дете, односно ученик:

1. има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи учења или проблема у понашању и емоционалном развоју);
2. има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или вишеструке сметње или сметње из спектра аутизма);
3. потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини (социјално,

економски, културно, језички сиромашној средини или дуготрајно борави у здравственој, односно социјалној установи);

4. из других разлога остварује право на подршку у образовању.

Право на прилагођен и обогаћен начин образовања по ИОП-у има и ученик са изузетним способностима који стиче основно и средње образовање и васпитање.

За свако дете/ученика који не постиже прописане исходе и стандарде, или се уочава да не постиже успех у складу са својим капацитетима и могућностима, васпитач/наставник планира подршку у васпитању и образовању тј. прилагођавање приступа и/или индивидуализацију наставе.

Недостизање очекиваних исхода и стандарда васпитања и образовања може да буде узроковано различитим околностима: некада сметњама у развоју и инвалидитетом, некада недовољним познавањем језика, сиромаштвом, занемаривањем и злостављањем, некада емоционалним проблемима или дуготрајним болестима или теже уочљивим специфичним тешкоћама у учењу.

Индивидуализација или прилагођавање може да обухвати:

- Прилагођавање **простора и услова** тј. организације рада (нпр. постављање рампе, уклањање прагова, више простора за коришћење колица; близина табле и константан распоред намештаја за слабовидог или слепог ученика; распоред клупа у „П“ за ученика који се помаже читањем са усана, као и за ученике из осиромашеног окружења или оне који спорије уче, како би имали помоћ од друга/другарице и са леве и са десне стране и слично).
- Прилагођавање **материјала и учила** подразумева коришћење различитих материјала (као што су визуелни, сликовни, звучни, тактилни материјали и конкретни предмети који су неопходна подршка учењу деце/ученика из осетљивих група), прилагођених радних листова и задатака за вежбање (нпр. Графички приказ за ученике са сметњама из спектра аутизма или задаци са понуђеним одговорима за ученике са дислексијом и слично), као и прилагођених уџбеник (нпр. уџбеници на Брајевом писму за слепе ученике) и асистивне технологије (нпр. Посебни рачунарски програми и тастатуре за ученике са телесним и чулним сметњама).
- Прилагођавање **метода техника и облика рада** подразумева употребу различитих приступа (нпр. активно кооперативно учење, учење корак по корак и слично), различитих метода (нпр. учење путем открића, искуствено учење, радионичарски метод, комплексни метод почетног читања и писања, драма и сл.), различитих техника и облика рада (нпр. представљање истог садржаја вербалним, графичким и сликовним техникама или рад у малим групама, у пару, или слично).
- Прилагођавање испитивања и **оцењивања** подразумева омогућавање употребе различитих видова изражавања (при чему је важно развијати све видове, а оцењивати кроз онај вид кроз који се ученик најбоље исказује),

прилагођавање начина испитивања (нпр.више времена за решавање задатака, употреба рачунара и слично) и прилагођавање задатака или тестова (нпр.вербалне задатке претворити у графичке или сликовне, задатке отвореног типа претворити у задатке са понуђеним одговорима или слично).

- Прилагођавање садржаја и **исхода и стандарда постигнућа** подразумева сажимање или обогаћивање садржаја (нпр.обрада кључних наставних јединица или додавање садржаја зависно од интересовања ученика), као и измену прописаних исхода и стандарда постигнућа за ученике који их не постижу или их премашују (нпр.на часу се за исти садржај користе различити нивои обраде, према Блумовој таксономији, тако да ученици који не постижу или премашују очекиване исходе и стандарде могу да буду подједнако укључени у рад).

Иако се индивидуализација наставе планира и уводи као подршка у образовању појединим ученицима, она доприноси квалитетнијем учењу и бољем напредовању свих ученика у том одељењу. Наиме, коришћење различитих приступа, метода и техника рада, као и прилагођавање садржаја интересовањима ученика (диференцирана настава), појачава мотивацију за учењем и омогућава ученицима са различитим стиливима учења да на себи својствен начин конструишу своје знање и самим тим више напредују током образовања.

Када се васпитач/наставник током рада у групи/одељењу сретне са ситуацијом да дете/ученик спорије напредује и не постиже очекиване исходе, дужан је да у сарадњи са СТИО сагледа разлоге због којих се то дешава тј. да идентификује препреке напредовању и потом планира и предузме мере прилагођавања које ће их ублажити или отклонити. **Уколико се почетним прилагођавањима постигне очекивани напредак, васпитач/наставник ће те поступке интегрисати у редован рад и сматра се да су тиме уочене препреке отклоњене.**

Ако се применом плана прилагођавања не постигне очекивани напредак, СТИО је обавезан да размотри ваљаност предложеног плана и предузме мере неопходне за

- ревизију плана прилагођавања (по потреби у сарадњи са стручњацима по препоруци родитеља/старатеља или из Мреже подршке ИО и сл.)
- доношење одлуке о изради ИОПа са прилагођеним програмом.

Одлука о изради ИОП-а са прилагођеним програмом за дете/ученика може се донети само уколико

- претходно примењиван план прилагођавања није дао резултате
- добијемо сагласност родитеља/старатеља за израду ИОПа
- школа покрене и успешно оконча интерни поступак за утврђивање права на ИОП.

Ако ИОП са прилагођеним програмом не доведе до очекиваног напретка, СТИО ће постојећим мерама прилагођавања (које нису биле довољно делотворне) додати и прилагођавање (измену) прописаних исхода, односно стандарда постигнућа за оне области/предмете у којима ученик није постигао очекивани напредак. Такав ИОП са измењеним програмом може се донети само ако:

- претходно примењиван ИОП са прилагођеним програмом није дао резултате
- постоји сагласност родитеља/старатеља
- постоји сагласно мишљење ИРК о потреби за измењеним програмом

Врсте ИОП-а

Према члану 7 ИОП правилника, ИОП може да буде:

- 1) **по прилагођеном програму** у коме се планира циљ пружања подршке која се односи на прилагођавање простора и услова у којима се учи, прилагођавање метода рада, уџбеника и наставних средстава, активности и њихов распоред као и лица која пружају подршку
- 2) **по измењеном програму** у коме се планира прилагођавање општих исхода образовања и васпитања, прилагођавање посебних стандарда постигнућа ученика у односу на прописане и прилагођавање садржаја за један, више или за све предмете
- 3) **обогаћен и проширен** програм који се примењује за ученике са изузетним способностима.

ИОП са прилагођеним програмом обухвата различите мере прилагођавања које је неопходно применити у свим оним активностима и/или областима/предметима у којима дете/ученик, без такве подршке не би постигао очекиване исходе или стандарде. Код неке деце/ученика прописане мере прилагођавања могу да се односе на све активности, односно предмете, док код других оне могу да се односе на неколико или само једну активност, односно област или предмет.

ИОП са измењеним програмом поред мера прилагођавања обухвата и измену прописаних исхода или стандарда постигнућа, која се ради за све оне активности, односно области/предмете у којима ученик без такве подршке не би постигао напредак и не би могао да опстане у образовном систему. Код неких ученика измена прописаних исхода или стандарда може да обухвати све или већину активности, односно предмета, док код других она може да се односи на пар или само једну активност, односно област или предмет.

ИОП са обогаћеним и проширеним програмом обухвата различите мере прилагођавања и измену општих и посебних стандарда који ће омогућити напредовање ученика у складу са његовим изузетним способностима. Код неких ученика измена прописаних исхода или стандарда може да обухвати пар области или предмета (пр. друштвене науке или физика и математика), док код других она може да се односи на само једну област или предмет (пр. соло певање или квантна физика).

Планирање и писање ИОП-а

Као документ установе, ИОП се пише у обрасцима, који су саставни део ИОП правилника и који садрже:

1. личне податке о детету/ученику
2. педагошки профил детета/ученика
3. процена потреба за подршком - планиране мере за отклањање физичких и комуникацијских препрека
4. план активности - са дефинисаним областима, циљевима/исходима, корацима и њиховим трајањем и учесталости, као и начином процене постигнућа
5. сагласност родитеља/старатеља на ИОП

Да би се дошло до ваљаног плана подршке у образовању неопходно је:

1. прикупити податке и документацију о детету/ученику
2. направити опис образовне ситуације детета/ученика
3. изградити педагошки профил детета/ученика.

1. Прикупљање података – да би се добила што објективнија и целовитија слика о детету/ученику податке обавезно треба прикупити:

- из различитих извора (дете/ученик, наставник, стручни сарадник, родитељ и породица, вршњаци, по потреби налази лекара или социјалних служби исл.)
- користећи различите технике (портфолио са радовима детета/ученика, посматрање, разговор, упитник, по потреби тестови исл.)

2. Опис образовне ситуације – када се прикупи довољан број података за стицање целовите слике о детету/ученику приступа се њиховом интегрисању и сумирању у јединствени опис образовне ситуације детета/ученика. Опис садржи исте компоненте које садржи и педагошки профил, али је написан

- из угла различитих актера (родитељи, наставници, стручни сарадник, а понекад неко други ко добро познаје дете, вршњаци и само дете/ученик)
- колоквијалним језиком, уз мноштво података и илустрација конкретних ситуација.

Иако опис образовне ситуације није саставни део ИОП образаца, он је неопходан корак ка изради педагошког профила и самим тим неопходан део ИОП документације.

3. Израда педагошког профила детета/ученика као концизног и прецизног описа детета/ученика који даје добру основу за даље планирање образовања. Идентификовање јаких и слабих страна детета/ученика у областима које посматрамо помажу тиму да планира врсте интервенција и ресурсе који ће омогућити напредак у образовању. Подаци који се уносе у профил морају бити исказани јасним, конкретним, концизним и разумљивим језиком објективних чињеница. Треба избегавати негативне исказе (шта не уме/може, не зна, које проблеме има и сл.), као и претпоставке, генерализације, интерпретације, уско стручне термине и сл.

Педагошки профил садржи јаке стране и интересовања детета/ученика и проблеме у учењу преформулисане у исказе потреба за подршком, који се процењују у односу на пет категорија (према општим исходима и стандардима образовања и васпитања како су дефинисани у ЗОСОВ-у):

(1) Учење и како се учи - прикупљају се и процењују информације о

- a) општим школским постигнућима (нпр. Има ли области/предмета где су ученикова постигнућа добра или изнадпросечна?; Да ли је учениково напредовање видно спорије или да ли су његова постигнута значајно нижа од постигнућа вршњака која се очекују у области коју посматрамо?; Да ли се образовне потребе ученика значајно разликују од типичних вршњачких потреба?)
- b) текућем владању вештинама мишљења (нпр. разумевање прочитаног текста, аритметичко мишљење, решавање проблема у односу на свој узраст / стандарде, интересовања, посебне вештине и компетенције исл.)
- c) мотивацији ученика, представи о себи као особи која учи или ученику, ставови према школовању
- d) да ли ученик има сметње и да ли и како уочена сметња(е) утиче на ученикова образовна постигнућа.

(2) Социјалне вештине - прикупљају се и процењују информације о

- a) учениковим односима са другим људима (нпр. развој и одржавање социјалних контаката и односа, понашање према вршњацима и одраслима, поштовање општих правила исл.)
- b) способност личног прилагођавања различитим социјалним контекстима, слика о себи, ставови, сналажење и сл.
- c) школска пријатељства, као и врсте и начини игре/забаве са вршњацима (нпр. однос према заједничким правилима, специфичне реакције и сл.)

d) када је то од значаја, социјалне вештине/компетенције могу да укључе и начин поздрављања других особа, начин узимања речи током разговора, вештине одржавања разговора и сл.

(3) Комуникацијске вештине - прикупљају се и процењују информације о

- a) модалитетима (каналима) комуникације које ученик користи да прими информације од других и да их пренесе другима;
- b) евентуалном постојању сметњи везаних за слух, вид, говор или други вид комуникације (укључујући и невербалну), које утичу на његово укључивање и учешће у образовању;
- c) да ли ученик у потпуности влада језиком на коме се школује (и језиком већинске групе) или има тешкоће које утичу на његово укључивање у образовни процес?

(4) Самосталност и брига о себи - прикупљају се и процењују информације о

- a) начину обављања дневних обавеза и активности које се тичу учениковог учествовања у образовању;
- b) евентуалном постојању сметњи везаних за самостално кретање и обављање дневних обавеза и да ли уочене моторичке, физичке и/или чулне сметње утичу на његово укључивање, учешће и напредовање у образовању;
- c) укупном здравственом стању ученика тј. да ли ученик има текућих здравствених тешкоћа и да ли оне утичу на укључивање у образовни процес или напредак у савладавању редовног школског програма?

(5) Утицај спољашњег окружења на учење - прикупљају се и процењују информације о

- a) породичним условима који могу да утичу на учење и напредовање (нпр. Да ли родитељи могу да пруже подршку у учењу и да редовно обезбеђују уџбенике и прибор? Какви су услови становања? Да ли има адекватну исхрану и гардеробу? Да ли је одлазак и повратак из школе безбедан?);
- b) другим условима који могу да утичу на учење и напредовање ученика (нпр. Да ли станује у окружењу у коме има понуде за одговарајуће културне и спортске активности? Да ли у суседству има другове и другарице, да ли се друже и посећују, да ли понекад уче заједно?).

Последњи корак у изради педагошког профила чини

- **идентификовање приоритетних области и потреба за подршком у образовању** – процењује се у ком домену, области, предмету треба најпре пружити подршку да би дете/ученик почео да напредује и тако се добију приоритети који су предуслов за напредовање и у другим

доменима тј. активностима или предметима. Код неке деце/ученика биће потребно да се првенствено пружи додатна подршка у домену комуникације и укључивања у вршњачки колектив, док ће се код друге додатна подршка првенствено односити на овладавање језиком на коме се образује (као нематерњим) или рачунским операцијама и слично. Такође, код неке деце/ученика може постојати само једна приоритетна област (нпр. овладавање рачунским операцијама код ученика са дискалкулијом), док ће код друге постојати више приоритетних области (нпр. усвајање правила понашања, брига о себи, математика, српски и енглески језик).

- по потреби и идентификовање додатне подршке за коју је потребно мишљење/одобрење интерресорне комисије - процењује се да ли је за напредовање детета/ученика неопходно обезбедити неко додатно учило или помагало (асистивна технологија), персоналног или педагошког асистента, додатну исхрану, продужени боравак, превоз и слично, зашта су потребна додатна финансијска средства.

Педагошки профил је жив и динамичан документ о детету/ученику који се редовно допуњава и мења, толико често колико се дешавају значајније промене у напредовању и развоју детета/ученика.

Према члану 4 ИОП правилника, на основу педагошког профила детета, односно ученика утврђују се подручја у којима постоји потреба за додатном подршком у образовању и васпитању и планира се отклањање физичких и комуникацијских препрека (индивидуализован начин рада).

Процена потреба за подршком израђује се у обрасцу Планиране мере за отклањање физичких и комуникацијских препрека (индивидуализован начин рада) у установи, тако што се одреди и наведе:

- Који видови подршке/прилагођавања ће бити потребни
1. Прилагођавање метода, материјала и учила (мере индивидуализације) – овај вид подршке, поред именованих, подразумева и прилагођавање садржаја, испитивања и оцењивања ученика. Ова прилагођавања су потребна за већину деце/ученика која имају тешкоће у овладавању прописаним програмом или постижу натпросечне резултате у неком домену. Када су прилагођавања заступљена у мањој мери, тада говоримо о индивидуализацији приступа. Када су код неког детета/ученика ова прилагођавања заступљена у значајнијој мери онда је неопходно израдити и план прилагођавања, а када су заступљена у великој мери онда је неопходно да се за то дете/ученика изради ИОП са прилагођеним програмом.

2. Прилагођавање простора/услова у којима се активности односно учење одвија (нпр. отклањање физичких баријера, специфична организација и распоред активности и сл.) – прилагођавање простора најчешће је потребно за децу/ученике са инвалидитетом (постављање рампе, обележавање простора, распоред клупа и седења у учионици, осветљење, исл.), док је прилагођавање организације рада потребно за већину деце/ученика без обзира да ли имају тешкоће у учењу или постижу натпросечне резултате

3. Измена садржаја активности и исхода у васпитној групи, односно садржаја учења и стандарда постигнућа образовања – овај вид подршке најчешће је потребан за децу/ученике који услед сметњи у развоју нису у могућности да испуне прописане исходе, односно образовне стандарде. За ученике у основним и средњим школама, када овај вид подршке подразумева измену прописаних стандарда постигнућа неопходно је израдити ИОП са измењеним програмом. Такође, за даровите ученике који у знатној мери премашују прописане стандарде у неком домену, израђује се ИОП са обogaћеним програмом.

4. Остале мере подршке (уколико их има, навести) – овде се процењује да ли је за напредовање детета/ученика неопходно обезбедити неко додатно учило, помагало тј. асистивну технологију, додатну исхрану, продужени боравак, превоз и слично (првенствено за децу/ученике из осетљивих група) или похађање курсева на универзитету, набавка посебне литературе или опреме и материјала и сл. (првенствено за даровите ученике и ученице).

План активности израђује се за сваку активност, односно област и/или предмет за који је потребна додатна подршка. У обрасцу који попуњавају предшколске установе или који попуњавају школе, за сваку активност, односно област/предмет дефинише се:

- циљ (очекивана промена) и време које је потребно да се он оствари тј. укупно трајање - овде је важно написати конкретна знања и вештине којима ће дете/ученик овладати у датом периоду (обично 3 – 6 месеци). Када је реч о школским предметима, водиља у дефинисању ових циљева треба да буду општи и посебни стандарди постигнућа који ће се преформулисати у складу са образовном ситуацијом датог детета/ученика. Када је реч о социјалним и комуникацијским вештинама или самосталности, водиља у дефинисању циљева треба да буде значај и примењивост знања или вештина за свакодневни живот и укључивање у живот заједнице (нпр. самосталност и брига о себи - оријентисање у простору уз помоћ звука код слабовиде или следе особе, социјалне вештине - поштовање основних правила понашања у школи код хиперактивног ученика, комуникацијске вештине – давање кратких одговора на једноставна питања код ученика са интелектуалним сметњама или сметњама из спектра аутизма).

- кораци тј. активности којима ће се доћи до циља тј. жељене промене, као и реализатори и учесталост/трајање сваког корака - овде је важно што прецизније сагледати на које се све начине може доћи до очекиване промене, тј. циља, потом одабрати начин који је најадекватнији за дато дете/ученика и онда одабрани приступ разложити у логичне секвенце, односно кораке чији ће резултати (исходи) у крајњем збиру довести до очекиване промене (циља). Сваки тај корак, тј. активност уносимо у одговарајућу табелу и за сваки напишемо ко ће га реализовати, колико учестало

(нпр. једном дневно, три пута недељно, два пута месечно), колико тај корак траје (нпр. 45', 90') и колико је дуг временски период у коме се он реализује (нпр. две недеље, месец дана, три месеца). Пример добро дефинисаног корака/активности за енглески језик је: „Учење бројева до 10 на енглеском и њихове употребе при пребројавању и именовању количине предмета у непосредном окружењу. Реализатори: наставница енглеског језика; Трајање и учесталост: 2 месеца, 2 пута седмично по 45 минута.“

- непосредни мерљиви исходи сваког корака и начин њихове процене - овде је важно навести конкретна знања/вештине којима ће дете/ученик овладати по завршетку реализације сваког корака (исходи), као и услове под којима ће бити могуће проверити, односно објективно проценити ниво остварености тих исхода. Пример добро дефинисаног исхода и начина провере за енглески језик је: „Ученик уме самостално да броји до 10 на енглеском и користи бројеве до 10 именујући предмете у учионици и њихову задату количину. Начин провере: усмени задаци са пребрајањем предмета као што су оловке, свеске, књиге, торбе, клупе, столице, прозори и слично.“

Примена и праћење ИОП-а

Примену ИОП-а првенствено прате васпитачи, односно наставници који га реализују, као и координатор ИОП тима или СТИО у зависности од тога како је праћење дефинисано у ИОП обрасцу.

Посматрањем реализације предвиђених корака/активности, разговором са различитим актерима (укључујући и родитеље и дете/ученика), као и прегледом различитих материјала који су писали реализатори и продуката детета/ученика може да се прати:

- Да ли су, и у којој мери, реализовани сви предвиђени кораци?
- Да ли је било проблема у реализацији појединих корака и да ли су проблеми превазиђени (ако да, како)?
- Да ли, и у којој мери, дете/ученик напредује у погледу (видети Сliku 6)
 - о самопоуздања и нивоа ангажмана
 - о укључености у заједничке активности, вршњачку групу и установу
 - о учења како се учи и стицања конкретних знања/вештина предвиђених ИОП-ом
- Да ли, и у којој мери, примењене методе учења и стратегије прилагођавања дају резултате (које су успешне, а које не)

Према члану 9 ИОП правилника, ученик који стиче образовање у току примене ИОП-а оцењује се према ИОП-у.

У пракси то даље значи да се постигнућа ученика

1. испитују и процењују на начин који је дефинисан у ИОП-у

На пример: ученик који има дислексију (тешкоће читања и писања) испитиваће се усмено или ће се изградити прилагођени контролни задатак са понуђеним

кратким одговорима од којих он треба да заокружи тачне.

- оцењују према исходима који су дефинисани у ИОП-у, без обзира да ли су сагласни са прописаним исходима и стандардима или одступају од њих.
На пример: ученик који се образује по ИОП-у са измењеним програмом (који подразумева измену стандарда) оцењује се према исходима како су дефинисани у ИОП-у, а не према прописаним стандардима постигнућа за тај узраст.

Приликом оцењивања постигнућа ученика који се образују према ИОП-у, полазну тачку и оквир чине исходи дефинисани ИОП-ом. Не оцењује се само ниво остварености исхода (тј. усвојена знања и вештине), већ и степен ангажовања и истрајности ученика, као и помаци и напредовања у односу на његова претходна постигнућа. Наставник мора да нађе начин да награди оваква понашања ученика (видети Илустрацију 10). Наиме, иако оцена јесте „мерило знања“, ваља стално имати на уму да она мора да буде и мотивишући фактор, а никако демотивишући за даље учење и напредовање. Етика професије налаже да се учини све како се оценом не би ставила тачка на учење ученика, већ да се њоме подстакне још веће залагање и интересовање ученика, па самим тим и напредак у учењу.

Вредновање и измена ИОП-а

Вредновање тј. евалуацију ИОПа чине два основна поступка

- процена степена остварености **циљева и исхода** који су дефинисани у оквиру плана активности.
- процена степена делотворности појединачних **видова и стратегија прилагођавања** који су предвиђени ИОП-ом и примењивани током васпитно образовног процеса.

Писање закључка којима се сумира претходна анализа - У наставку евалуације ИОП тим заједнички даје глобалну процену да ли је дете/ученик, за кога је израђен ИОП, успео да овлада већином предвиђених исхода или не, и тај закључак (сумација појединачних процена) формулише као једну описну оцену.

Закључак тј. описна оцена може да има следеће елементе:

- Постигнућа тј. циљеви и исходи из ИОП-а којима је дете/ученик овладао
- Активности, односно предмети/области у којима је дете/ученик потпуно или делимично овладао исходима (навести % код обе категорије)
- Активности, односно предмети/области у којима дете/ученик није овладао или је само делимично овладао исходима (навести % код обе категорије)
- Видови и стратегије прилагођавања који су били делотворни и треба их наставити
- Видови и стратегије прилагођавања који нису били делотворни и треба их заменити другим.

Писање препоруке о наставку образовања - На крају евалуације ИОП тим заједнички процењује да ли је за дете/ученика, за кога је био израђен ИОП, даље потребно:

- Ревидирати постојећи ИОП – када има бар 40% неостварених исхода;
- Писати нови ИОП – уколико има бар 70% остварених исхода;
- Укинути ИОП – уколико су сви исходи остварени и процењује се да дете/ученик може да постигне прописане исходе, односно стандарде постигнућа, уз постојећа или нека додатна прилагођавања.

Вредновање ИОП-а је тачка која истовремено затвара стари и отвара нови циклус (квалитативно вишег нивоа), који се попут спирале надограђује на претходни у процесу образовања детета/ученика. Када је вредновање добро урађено, оно је основа и гарант доброг планирања наредног циклуса.

Најчешћа питања везана за ИОП

